

Brüsszel, 2025. november 14.
(OR. en)

15465/25

PECHE 404

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2025. november 14.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	C(2025) 7655 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE Fokozott átláthatóság és jó kormányzás a halászati lehetőségek tagállamok általi elosztásában: Vademecum a közös halászati politikáról szóló 1380/2013/EU rendelet 16. és 17. cikkének alkalmazásához

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: C(2025) 7655 final.

Melléklet: C(2025) 7655 final

Brüsszel, 2025.11.14.
C(2025) 7655 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Fokozott átláthatóság és jó kormányzás a halászati lehetőségek tagállamok általi elosztásában: Vademecum a közös halászati politikáról szóló 1380/2013/EU rendelet 16. és 17. cikkének alkalmazásához

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Fokozott átláthatóság és jó kormányzás a halászati lehetőségek tagállamok általi elosztásában: Vademecum a közös halászati politikáról szóló 1380/2013/EU rendelet 16. és 17. cikkének alkalmazásához

1. BEVEZETÉS

A halászati lehetőségek mennyiségileg meghatározott halászati jogosultságot jelentenek⁽¹⁾, és elengedhetetlenek egy olyan közös természeti erőforrás fenntartható kezelésének biztosításához, amely túlzott kiaknázás esetén kimeríthető. A tagállamoknak a rendelkezésükre álló halászati lehetőségek elosztásakor az ezen közös természeti erőforrás kezelésére és megőrzésére vonatkozó felelősségüknek megfelelően kell eljárniuk. Ugyanakkor a halászati erőforrásokat úgy kell kezelni, hogy az összhangban legyen a gazdasági, társadalmi és foglalkoztatási előnyök elérésére irányuló célkitűzésekkel. Emellett, amint azt az európai óceánügyi paktum⁽²⁾ is kiemeli, az egészséges óceánok és a regeneratív gyakorlatok hozzá fognak járulni a megélhető fenntartásához, különösen a part menti közösségekben, valamint az élelmezésbiztonság biztosításához, többek között a jövő nemzedékei számára is.

A nemzeti halászati lehetőségek objektív és átlátható módon történő elosztása biztosítja a halászok közötti egyenlő bánásmódot, bizalmat teremt az érdekelt felek között, és előmozdítja az erőforrások fenntartható felhasználását és a tengeri környezet védelmét, amelytől a halászati erőforrások jó állapota és végső soron a halászati ágazat virágzása függ. Az átlátható elosztás hozzájárulhat a piaci szereplők, flották vagy a szegmensek közötti konfliktusok megelőzéséhez is. A halászati lehetőségek elosztása továbbá felhasználható a felmerülő kihívások kezelésére, valamint arra, hogy ösztönzőket teremtsenek a halászhajók számára szelektív halászeszközök alkalmazására, ezáltal ösztönözve és jutalmazva a fenntarthatóbb magatartást és megoldásokat.

A közös halászati politikáról szóló rendelet működéséről szóló 2023. évi bizottsági közlemény⁽³⁾ a KHP irányításának javításával összefüggésben hangsúlyozta, hogy a jó irányítás egy másik alappillére a jobb átláthatóság. Kiemelte, hogy a közös halászati

⁽¹⁾ Az 1224/2009/EK tanácsi rendelet (ellenőrzési rendelet) 4. cikkének 32. pontjában szereplő fogalommeghatározás szerint: „*halászati lehetőség*: mennyiségileg meghatározott halászati jogosultság, fogási mennyiségben és/vagy halászati erő kifejtésben kifejezve”. A halászati jogosultság technikai és földrajzi korlátozásokat is magában foglalhat azzal kapcsolatban, hogy a halászati műveletekre hogyan, mikor és hol kerülhet sor.

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai óceánügyi paktum, COM(2025) 281 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0281>, 4. szakasz: A tengerparti közösségek és a szigetek védelme és szerepének megerősítése.

⁽³⁾ A közös halászati politika ma és holnap: halászati és óceánügyi paktum a fenntartható, tudományosan megalapozott, innovatív és inkluzív halászati gazdálkodás érdekében, COM(2023) 103 final (a tágabb halászati és óceánügyi csomag részeként), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103>.

politikáról szóló 1380/2013/EU rendelet ⁽⁴⁾ (a továbbiakban: a közös halászati politikáról szóló rendelet) 17. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a halászati lehetőségek elosztása során átlátható és objektív – többek között környezeti, társadalmi és gazdasági jellegű – kritériumokat kell alkalmazniuk. A 2023. évi közlemény megerősítette továbbá a Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy együtt dolgozzon a tudományos testületekkel és a tagállamokkal annak érdekében, hogy folytassa e kritériumrendszer átláthatóságának felmérését és a KHP-rendelkezőknek való megfelelésük biztosítását. A cél olyan kritériumok alkalmazásának ösztönzése, amelyek előrelendíthetik a fenntartható halászati gyakorlatokat, és támogatni tudják a kisüzemi és part menti halászokat, akikhez az Unióban lajstromozott összes halászhajó közel 75 %-a köthető, és akik a halászati ágazatban foglalkoztatottak teljes számának megközelítőleg felét teszik ki.

E kötelezettségvállalás teljesítése érdekében a Bizottság e közleménnyel arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a halászati lehetőségek elosztása tekintetében segítsék elő a jó kormányzást az alábbi négy módon: 1. az átláthatóság és a tájékoztatás erősítése, 2. méltányosság biztosítása, 3. szolgáltatott információk pontosságának biztosítása és 4. a kiosztási módszerek alkalmasságának biztosítása.

Ez a közlemény arra is felkéri a tagállamokat, hogy a fenntartható halászati gyakorlatok előmozdítása, valamint a kisüzemi és part menti halászok támogatása érdekében gondolják át azokat a rendszereket és módszereket, amelyeket jelenleg használnak e halászati lehetőségek elosztásakor.

E közlemény melléklete (*Vademecum a halászati lehetőségek tagállamok általi elosztásához*) tartalmazza a Bizottság megállapításait a KHP-rendelet 16. és 17. cikkének alkalmazásával kapcsolatban, melyek figyelembe veszik a tagállamok és az érdekelt felek szerepvállalását és a tőlük kapott visszajelzéseket ⁽⁵⁾. A melléklet iránymutatást nyújt továbbá az említett cikkek azzal kapcsolatos végrehajtására vonatkozóan, amikor a tagállamok halászati lehetőségeket osztanak ki a lobogójuk alatt közlekedő hajók számára.

2. EGYÉRTELMEŰB TÁJÉKOZTATÁS AZ ELOSZTÁSI MÓDSZEREKRŐL: AZ ÁTLÁTHATÓSÁG ERŐSÍTÉSE

A KHP-rendelet 16. cikkének (6) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy tájékoztassák a Bizottságot arról, hogy milyen módszerekkel osztják el halászati lehetőségeiket a lobogójuk alatt közlekedő hajók között. Ez a jelentéstételi kötelezettség átláthatósági okokból fontos ⁽⁶⁾, és a Bizottságnak és a tagállamoknak a tendenciák és a teljesítmény nyomon követéséhez van rájuk szükségük.

A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy a tagállamok különböző módokon tájékoztatták a Bizottságot, eltérő gyakorisággal és eltérő részletességgel. Ez megnehezíti, hogy világos

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről ([HL L 354., 2013.12.28., 22. o.](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj)).

⁽⁵⁾ A visszajelzésekről további információk találhatóak a mellékletben hivatkozott dokumentumokban, főként a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) 20–14., 22–14. és 23–17. jelentéseiben.

⁽⁶⁾ „A közös halászati politika ma és holnap” című 2023-as közlemény (COM(2023) 103 final) szerint: „A jó irányítás egy másik alappillére a jobb átláthatóság” (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103>).

képet kapjunk arról, hogy mi történik a halászati lehetőségek elosztásával egyes államok, flották és régiók tekintetében. Ezért e közlemény melléklete felkéri a tagállamokat, hogy a 16. cikk (6) bekezdése szerinti, a Bizottságnak benyújtott jelentésbe foglaljanak bele bizonyos minimális információkat.

Ezen túlmenően a jó kormányzás szempontjából kulcsfontosságú az érdekelt felekkel szembeni nagyobb átláthatóság. A Bizottság ezért arra ösztönzi a tagállamokat, hogy tájékoztassák az érdekelt feleket a halászati lehetőségek elosztásának általuk használt módszereiről, a közös halászati politikáról szóló rendelet 17. cikke szerinti kritériumok alkalmazásáról, az egyes kritériumok súlyozásáról és e súlyozás indokairól.

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az alkalmazott módszerek és kritériumok megfeleljenek a KHP-rendelet (főként a 17. cikk) követelményeinek. A Bizottság ezért felkéri a tagállamokat annak ellenőrzésére, hogy a jelentésben foglalt információk megfelelően tükrözik-e ezt a megfelelést: i. a megadott információk bizonyítják-e a kritériumok átláthatóságát és objektivitását, ii. a környezeti, társadalmi és gazdasági kritériumok súlyozása egyértelműen meg van-e határozva, iii. a tájékoztatás kiterjed-e az összes kiosztott halászati lehetőségre.

3. A HALÁSZATI LEHETŐSÉGEK ELOSZTÁSA A FENNTARTHATÓ HALÁSZATI GYAKORLATOK ELŐMOZDÍTÁSA, VALAMINT A KISÜZEMI ÉS PART MENTI HALÁSZOK TÁMOGATÁSA ÉRDEKÉBEN

Fontos, hogy a tagállamok úgy alakítsák ki az elosztási rendszert, hogy az igazodjon a közös halászati politika célkitűzéseire, biztosítva a halászati tevékenységek fenntarthatóságát és megőrizve a kellő rugalmasságot ahhoz, hogy az uniós halászati ágazat alkalmazkodni tudjon a felmerülő kihívásokhoz.

A Bizottság által összegyűjtött és a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) által elemzett információk jelentős eltéréseket mutatnak a bejelentett elosztási módszerek és a – többek között környezeti, társadalmi és gazdasági jellegű – kritériumok alkalmazása tekintetében.

A Bizottság elismeri, hogy a tagállamok felelőssége, hogy meghatározzák az általuk használt elosztási rendszereket, és hogy előjoguk meghatározni az általuk választott környezeti, társadalmi és gazdasági kritériumok súlyozását. Tekintettel az ágazat és a halászat uniós sokszínűségére, egyértelmű, hogy az egyenmegtétel nem lenne megfelelő.

A tagállamok például nem kötelesek a halászati lehetőségeket a legfenntarthatóbb halászati gyakorlatok vagy a kisüzemi halászok számára kiosztani.

A Bizottságnak azonban értékelnie kell ezen elosztási módszereknek a KHP célkitűzéseivel való összhangját.

Ezért a Bizottság felhívja a figyelmet a 17. cikk szellemére, amely a KHP-rendelet (33) preambulumbekzdésében tükröződik: „*A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a felelős halászatot, mégpedig oly módon, hogy ösztönzöket biztosítanak az ágazat azon szereplői számára, amelyek a környezetre legkevésbé ártalmas módon folytatják a halászatot, és amelyek működése a legtöbb előnnyel jár a társadalom számára*”.

A kérdőívekre adott válaszok és az érdekelt felekkel folytatott konzultációk alapján a Bizottság bizonyos mértékű tehetetlenséget figyelt meg a halászati lehetőségek tagállamok általi elosztásának módjában, beleértve azt is, hogy a bejelentett módszerek némelyike láthatóan nem kezeli megfelelően az uniós halászatot érintő újonnan felmerülő kihívásokat.

Ez különösen nyilvánvaló a kisüzemi part menti halászok esetében, akiket általában jobban érintenek az olyan kihívások⁽⁷⁾, mint az energiaválság, az állományok természetes ingadozása (abundancia és megoszlás), a tengeri területek használatáért folyó verseny, az éghajlatváltozás, a tengeri környezet romlása, az invazív fajok vagy a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatból eredő tisztességtelen verseny.

A Bizottság elismeri a kisüzemi part menti halászat fontos szerepét, amely az EU hajóflottájának közel 70 %-át teszi ki. Különösen kiemeli a halász közösségek társadalmi és gazdasági szövetébe való beágyazódását, a helyi környezettel és társadalommal való szorosabb kapcsolatát, valamint az európai kultúrában és örökségben betöltött fontos szerepét. E szerep elismerését a következők támogatják: i. a közös halászati politikáról szóló rendelet értelmében az uniós vizekhez való preferenciális hozzáférés legfeljebb 12 tengeri mérföldig, ii. 100 %-ig terjedő pénzügyi támogatás az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA)⁽⁸⁾ keretében, és iii. az ellenőrzési rendelet szerinti bizonyos eltérések⁽⁹⁾.

A halászati lehetőségek 17. cikk szerinti, tagállamok általi elosztása jobban tükrözhetné a kisüzemi part menti halászat fontos szerepét, például azáltal, hogy az elosztási módszereket összehangolják a nemzeti ETHAA-program keretében azonosított sajátos szükségletekkel a kisüzemi halászok rezilienciájának növelése érdekében.

4. MIT TEHETNÉNEK A TAGÁLLAMOK ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY ELŐMOZDÍTSÁK A JÓ KORMÁNYZÁST A HALÁSZATI LEHETŐSÉGEK ELOSZTÁSA SORÁN?

A. Bizalomépítés az átláthatóság és a kommunikáció alapján

Az elosztási módszerek időnként bonyolultak, és egyes érdekelt felek jelezték, hogy szeretnék jobban megérteni az alkalmazott módszereket és az azok alapjául szolgáló kritériumokat. Ezért az arra vonatkozó jogi követelményein túlmenően, hogy tájékoztassák a Bizottságot arról, hogy miként osztják ki a halászati lehetőségeket a lobogójuk alatt közlekedő hajók számára, a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy javítsák információs és kommunikációs eszközeiket annak érdekében, hogy **proaktív módon tudják tájékoztatni**

⁽⁷⁾ Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) – The 2024 annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF 24-03 and STECF 24-07), Prellezo, R., Sabatella, E., Virtanen, J., Tardy Martorell, M. és Guillen, J. szerkesztő(k), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/5037826, JRC139642, 2.7. fejezet: Uniós kisüzemi part menti flotta (SSCF), 45–60. o., <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642>.

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1139 rendelete (2021. július 7.) az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap létrehozásáról.

⁽⁹⁾ Az (EU) 2023/2842 európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító uniós ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló, 2009. november 20-i 1224/2009/EK tanácsi rendelet.

az érdekelt feleket a halászati lehetőségek (kvóták és erőkifejtés) elosztásának módszereiről és azok indokairól.

A Bizottság hangsúlyozza, hogy a 17. cikk eszközként szolgálhat az uniós halászat előtt álló, újonnan felmerülő kihívásokra való reagáláshoz. Ezeket a kihívásokat a párbeszéd előmozdításával és az összes érdekelt félnek a halászati lehetőségek tagállamok általi elosztásába való aktívabb bevonásával lehetne leküzdeni.

B. A méltányosságon alapuló bizalomépítés

A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy **tegyenek további lépéseket annak érdekében, hogy a 17. cikkben rejlő lehetőségeket teljeskörűen kihasználják a fenntartható halászati gyakorlatok előmozdítására, valamint a kisüzemi és part menti halászok támogatására.**

Először is a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy gondolják át a kritériumoknak a 17. cikkben foglalt példáit, valamint azt, hogy milyen hatással jár a halászati lehetőségek kiosztása a következők számára: i. olyan hajók, amelyek környezeti hatása nagyobb, mint a flottájukhoz tartozó más hajóké, ii. olyan hajók, amelyek korábban többször nem feleltek meg a követelményeknek, vagy iii. olyan hajók, amelyek kiszorítják a hagyományos tevékenységeket vagy a már megszilárdult fenntartható gazdasági tevékenységeket.

Másodszor, a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy hajtsanak végre a kisüzemi halászokat támogató intézkedéseket, és használjanak ki minden olyan, a 17. cikkben biztosított lehetőséget, amely ösztönözheti e halászati tevékenységek – és különösen a környezetre kisebb hatást gyakorló tevékenységek – hosszú távú fenntarthatóságát.

C. Bizalomépítés a szolgáltatott információk pontosságára alapján

A tagállamok által szolgáltatott információk típusa, mennyisége és részletessége igen eltérő ⁽¹⁰⁾.

A Bizottság ezért felkéri a tagállamokat, hogy az átláthatóság és a jó kormányzás érdekében tájékoztassák a Bizottságot – a 16. cikk (6) bekezdésének megfelelően – és az érdekelt feleket az **összes halászati lehetőségre** alkalmazott elosztási módszerekről és kritériumokról. Ez magában foglalja az uniós vizekre vonatkozó kvótákat és halászati erőkifejtést, valamint a nemzetközi vizeken és nemzetközi megállapodások (például regionális halászati gazdálkodási szervezetek, fenntartható halászati partnerségi megállapodások vagy más típusú két- vagy többoldalú megállapodások) révén a tagállamok számára biztosított halászati lehetőségeket.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy a 17. cikkben említett három kritériumkategória, azaz a **környezeti, társadalmi és gazdasági kritériumok** figyelembevételével számoljanak be az általuk alkalmazott elosztási módszerről.

Az átláthatóság és az érdekelt felekkel való kommunikáció – a jó kormányzás kulcsfontosságú elemeiként – az átruházható halászati koncessziók hatálya alá tartozó halászati lehetőségek szempontjából is relevánsak, annak ellenére, hogy a 16. cikk (6)

⁽¹⁰⁾ Lásd például: Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) – Social Data in Fisheries (STECF 23–17), Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. és Guillen, J. szerkesztő(k), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

bekezdésében foglaltaknak megfelelően ezeket a halászati lehetőségeket kizárták a Bizottság tájékoztatására vonatkozó kötelezettség alól.

D. Bizalomépítés az elosztási módszerek alkalmazása alapján

A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a halászati lehetőségek elosztására a KHP-rendelet 17. cikke szerinti kritériumokat alkalmazzák a felmerülő kihívásokhoz való alkalmazkodás ösztönzése érdekében. Az elosztási **módszerek nem áshatják alá a tagállamok azon képességét, hogy gyorsan reagáljanak** a váratlan problémákra.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki olyan elosztási módszereket, amelyek magukban foglalják a fel nem használt halászati lehetőségek időben történő, átlátható és aktív újraelosztásának lehetőségét.

A Bizottság arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy időről-időre értékeljék újra az elosztási rendszereket annak biztosítása érdekében, hogy az **alkalmazott módszerek és kritériumok továbbra is relevánsak legyenek és megfeleljenek** halászati ágazatuk jelenlegi igényeinek.

5. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság együttműködik a tagállamokkal, a HTMGB-vel és az érdekelt felekkel annak érdekében, hogy világosabb képet kapjon a halászati lehetőségek elosztásának módszereiről ⁽¹⁾.

E folyamat fényében a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy tegyenek további lépéseket annak érdekében, hogy a 17. cikkben rejlő lehetőségeket teljeskörűen kihasználják a fenntartható halászati gyakorlatok előmozdítására, valamint a kisüzemi és part menti halászok támogatására.

A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy gondolják át azokat a fő problémákat, amelyek kisüzemi halászaikat sújtják, és használják fel a 17. cikket arra, hogy támogatást és teret biztosítsanak bizonyos, a halászati lehetőségekhez való hozzáférést megérdemlő halászhajóknak ahhoz, hogy továbbra is hozzájárulhassanak a fenntartható halászathoz és halászközösségekhez.

A szakpolitikákba vetett bizalom növelése érdekében a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy jobb tájékoztatást nyújtsanak az érdekelt feleknek a halászati lehetőségek elosztásának módjáról.

Következő lépésként a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy gondolják át a halászati lehetőségek elosztásának általuk használt módszereit és kritériumait, szem előtt tartva a fenntartható halászati gyakorlatok előmozdításának, a kisüzemi és part menti halászok támogatásának, valamint a kommunikáció és az átláthatóság javításának szükségességét. A Bizottság készen áll arra, hogy ezzel kapcsolatban segítséget nyújtson a tagállamoknak.

⁽¹⁾ A korábban említett legutóbbi jelentés: Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) – Social Data in Fisheries (STECF 23–17).